

بررسی روند تغییرات عناصر غذایی در برگهای مختلف نخل خرما

عبدالحمید محبی

چکیده خرما یکی از محصولات مهم و استراتژیک کشاورزی بشمار می رود و براساس آمار فائودر سال ۲۰۰۲ سطح زیر کشت بارور آن ۱۱۰۰۰۰۰ هکتار و میزان کل تولید آن ۶۱۳۵۰۰۰ تن گزارش شده است

خرما در هر پنج قاره دنیا کشت می‌شود ولی بیش از ۹۹ درصد از سطح زیر کشت و تولید آن مربوط به دو قاره آسیا و آفریقا می‌باشد. بیش از ۸۵ درصد از کل تولید خرما متعلق به ۵ کشور مصر، ایران، عراق، عربستان و پاکستان می‌باشد. نخل خرما یکی از درختانی است که غلظت عناصر غذایی در قسمتهای مختلف آن مشخص نگردیده است در این راستا آزمایشی با هدف تعیین وضعیت عناصر غذایی بر مصرف و کم مصرف شامل ازت، فسفر، پتاسیم، کلسیم، منیزیم، آهن، روی، مس، منگنز در برگهای مختلف نخل خرما به اجرا آمد. جهت دستیابی به هدف فوق برگ‌های موجود بر روی سه اصله نخل خرمای رقم استعمران را از قسمت بالا و در جهت عقربه‌های ساعت شماره گذاری نموده و نمونه برداری از برگچه‌های وسط هر برگ انجام و میزان عناصر غذایی در آنها اندازه‌گیری شد. پس از تعیین غلظت عناصر غذایی در ردیف‌های مختلف تاج درخت خرما، نرمال بودن داده‌ها مورد بررسی قرار گرفت و تجزیه داده‌ها بر اساس طرح آشیانه‌ای انجام و با استفاده از آزمون چند دامنه‌ای دانکن روند تغییرات غلظت عناصر غذایی مشخص شد. نتایج تجزیه واریانس داده‌ها نشان می‌دهد که غلظت، پتاسیم، کلسیم، منیزیم آهن، منگنز، مس در ردیف‌های مختلف برگ در تاج درخت در سطح ۱٪ باهم اختلاف معنی‌دار دارند یعنی میزان این عناصر در ردیف‌های مختلف برگ در تاج درخت با هم تفاوت غیر قابل اغماض دارند ولی میزان فسفر و روی از لحاظ آماری در ردیف‌های مختلف برگ در تاج درخت با هم تفاوت معنی‌داری از خود بروز ندادند میزان ازت در قسمتهای مختلف درخت در سطح ۵٪ با هم اختلاف معنی‌دار دارند